

Saksbehandler: Åge Haavik

Referanser:

Saksdokumenter:

Gudstjenestereformen - Dåp i egen gudstjeneste

Sammendrag

Saken gjelder forslag til dåpsliturgi i egen dåpsgudstjeneste utenom hovedgudstjenesten. Forslaget bygger på den tilsvarende liturgien som finnes i Gudstjenestebok for Den norske kirke, Del II, side 23-34. Forslaget fremmes som en del av gudstjenestereformen, og er både når det gjelder utformingen av dåpsliturgien og når det gjelder gudstjenesten som sådan, formet i henhold til de prinsipper som har vært retningsgivende for reform av Den norske kirkes gudstjenesteliv.

Det antas at det ikke er nødvendig å sende denne ordningen til høring, da den i det alt vesentlige bygger på materiale som har vært til høring og har fått en grundig bearbeidelse på dette grunnlag. Dette er kjent for Kirkemøtet.

Forslag til vedtak

Kirkerådet vedtar å fremme følgende forslag til ny liturgi for *Dåp i egen gudstjeneste* for Kirkemøtet 2011:

Ordning for

Dåp i egen gudstjeneste

1 Før gudstjenesten begynner, tar foreldre, faddere og dåpsfølge plass i kirken.

2 Under ledd 1 Preludium kan det ordnes en prosesjon. Hvis en bruker prosesjonskors, skal dette alltid bæres fremst i prosesjonen. Deretter kan en bære dåpskannen, som settes på plass i døpefonten. Den/de som bærer barn, kan følges av en fra dåpsfølget.

3. Prosesjon og inngangssalme kan eventuelt kombineres. Tilsvarende kan forsamlingen eventuelt gå ut i prosesjon under postludiet.

4 Ved dåpshandlingen nevnes bare barnets fornavn (uten mellomnavn eller slektsnavn), men det fulle navnet tas med under ledd 2 Inngangssord.

5 Liturgen bærer stola i hvitt eller i kirkeårstidens farge.

I SAMLING

1 Preludium

Det spilles et preludium, normalt som forspill til inngangssalmen.

Dåpskandidatene, både barn som bæres og de som går selv, kommer inn i kirken i prosesjon under preludiet. De tar plass etter stedets skikk.

Menigheten reiser seg for å ta imot prosesjonen.

2 Inngangssalme

Menigheten blir stående under inngangssalmen.

3 Inngangssord

℟ I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

Menigheten setter seg.

*Her kan det kort sies noe om gudstjenesten som følger.
Dåpskandidatenes fulle navn nevnes.*

4 Samlingsbønn

L La oss be.

Enten **A**

L Hellige Gud, vi priser deg for alt som lar oss kjenne at du er god.
Takk for at du i dåpen knytter dine rike løfter til våre liv.
Her for ditt ansikt ber vi: Gi oss åpne sinn,
takknemlige hjerter og villige hender,
så vi kan ta imot ditt ord, lovprise deg for din godhet,
og i ord og gjerning vitne om dine storverk.

eller **B**

L Hellige Gud, du som har gitt oss livet i gave.
Takk for at du tar imot oss i dåpen
og styrker oss i nattverdens måltid.
Led oss ved ditt ord
og gjør oss åpne for det du vil gi oss.

eller **C**

L Gud, hvor elskelige dine boliger er!
Spurven har funnet et hjem,
svalen har fått seg et rede,
hvor den kan legge sine unger,
ved dine altere.
Gud, du som i dåpen har gitt oss et hjem i din kirke
og satt oss et evig mål hos deg:
Led oss på dine veier.

eller **D**

En annen egnet samlingsbønn

5 Mottakelse til dåp

Ved dåp av barn

L Med takk og glede tar menigheten imot *barnet/barna* som i dag skal bli døpt i Guds hus.

Ved dåp av større barn, unge eller voksne

ℒ Med takk og glede tar menigheten imot *deg/dere* som i dag er kommet til Guds hus for å bli døpt.

ℒ Gud har gitt oss livet og skapt oss til fellesskap med seg. Etter sitt ord og løfte tar Gud imot oss i dåpen og frelser oss fra synd og død. Vi forenes med Jesus Kristus til et nytt liv og innlemmes i den kristne kirke.

For så høyt har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv. *Joh 3,16*

De følgende tekstene leses gjerne av en fra dåpsfølget eller av en annen medliturg.

ℒ La oss høre hvor vennlig Jesus tar i mot barna og åpner Guds rike for oss:

ML / ℒ De bar små barn til Jesus for at han skulle røre ved dem, men disiplene viste dem bort. Da Jesus så det, ble han sint og sa til dem: "La de små barna komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike tilhører slike som dem. Sannelig, jeg sier dere: Den som ikke tar imot Guds rike slik som et lite barn, skal ikke komme inn i det." Og han tok dem inn til seg, la hendene på dem og velsignet dem. *Mark 10,13-16*

Ved dåp av større barn, unge eller voksne kan denne teksten erstattes med

ℒ Apostelen Paulus sier om dåpen:

ML / ℒ Det ble åpenbart hvor god vår Gud og frelser er, og at han elsker menneskene: Han frelste oss, ikke på grunn av våre rettferdige gjerninger, men fordi han er barmhjertig. Han frelste oss ved badet som gjenföder og fornyer ved Den hellige ånd, som han så rikelig har øst ut over oss ved Jesus Kristus, vår frelser, så vi skulle bli rettferdige ved hans nåde og bli arvinger til det evige liv, som er vårt håp. *Tit 3,4-7*

eller

ℒ Jesus sier at vi blir født på ny i dåpen:

ML / ℒ Det var en mann som het Nikodemus. Han var fariseer og en av jødernes rådsherrer. Han kom til Jesus om natten og sa: "Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud. For ingen kan gjøre de tegnene du gjør, uten at Gud er med ham." Jesus svarte: "Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født på ny, kan ikke se Guds rike." "Hvordan kan en som er gammel, bli født?" sa Nikodemus. "Kan noen komme inn i mors liv igjen og bli født for andre gang?" Jesus svarte:

”Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.” Joh 3,1-5

6 Takkebønn

*Her kan det bes en takkebønn av en i dåpsfølget, av en annen medliturg eller av liturg.
Ved særskilte anledninger kan det utformes en egenformulert takkebønn.*

L La oss takke og be:

Enten **A**

ML Evige Gud, du har skapt oss i ditt bilde
og i dåpen kaller du oss ved navn.
Vi takker deg for *NN/dette barnet/dem*, som skal døpes i dag.
Hold din vernende hånd over *henne/ham/dem*.
Gi kjærlighet og visdom til alle som har del i
ansvaret og omsorgen for *henne/ham/dem*.
Gud, hør vår bønn.
M Amen.

eller **B**

ML Barmhjertige Gud,
vi takker deg for livets store under
og for *NN/dette barnet/dem*, som skal døpes i dag.
Takk for at du i dåpen
gir oss et hjem i din kirke på jorden.
Bevar *henne/ham/dem* i din omsorg
og gi *henne/ham/dem* framtid og håp.
Gud, hør vår bønn.
M Amen.

II ORDET

7 Skriftlesning

L La oss høre ord fra Den hellige skrift.

En eller to av de følgende tekstene eller av søndagens tekster fra Tekstbok for Den norske kirke leses.

Tekstene leses gjerne av en fra dåpsfølget eller av en annen medliturg.

L Jesus sier at vi blir født på ny i dåpen. Slik står det skrevet i evangeliet etter Johannes, kapittel 3:

ML Det var en mann som het Nikodemus. Han var fariseer og en av jødernes rådsherrer. Han kom til Jesus om natten og sa: ”Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud. For ingen kan gjøre de tegnene du gjør, uten at Gud er med ham.” Jesus svarte: ”Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født på ny, kan ikke se Guds rike.” ”Hvordan kan en som er gammel, bli født?” sa Nikodemus. ”Kan noen komme inn i mors liv igjen og bli født for andre gang?” Jesus svarte: ”Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike.” **Joh 3,1-5**

eller

L Apostelen Paulus sier om dåpen i brevet til Titus, kapittel 3:

ML Det ble åpenbart hvor god vår Gud og frelser er, og at han elsker menneskene: Han frelste oss, ikke på grunn av våre rettferdige gjerninger, men fordi han er barmhjertig. Han frelste oss ved badet som gjenføder og fornyer ved Den hellige ånd, som han så rikelig har øst ut over oss ved Jesus Kristus, vår frelser, så vi skulle bli rettferdige ved hans nåde og bli arvinger til det evige liv, som er vårt håp. **Tit 3,4-7**

eller

L Apostelen Paulus sier om dåpen i brevet til menigheten i Rom, kapittel 6:

ML Vet dere ikke at alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død? Vi ble begravet med ham da vi ble døpt med denne dåpen til døden. Og som Kristus ble reist opp fra de døde ved sin Fars herlighet, skal også vi vandre i et nytt liv. Har vi vokst sammen med Kristus i en død som er lik hans, skal vi være ett med ham i en oppstandelse som er lik hans. **Rom 6,3-5**

eller

L Apostelen Paulus sier om dåpen i brevet til menigheten i Galatia, kapittel 3:

ML Dere er alle Guds barn ved troen på Kristus Jesus. Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus. Her er ikke jøde eller greker, her er ikke slave eller fri, her er ikke mann og kvinne. Dere er alle én i Kristus Jesus. **Gal 3,26-28**

eller

L Apostelen Paulus vitner om det vi som døpte eier i troen. Slik står det skrevet i brevet til menigheten i Rom, kapittel 8:

ML Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet? Nød, angst, forfølgelse, sult, nakenhet, fare eller sverd? For jeg er viss på at verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er, eller det som kommer, eller noen makt, verken det som er i det høye eller i det dype, eller noen annen skapning skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre. **Rom 8,35.38-39**

Andre eksempler på egnede tekster:

Sal 8,4-6.10; Sal 139,13-16; Matt 3,13-17; Mark 9,33-37; Joh 3,5-8; Apg 2,37-41, Apg 8,36-38; Ef 3,14-21; 1 Joh 3,1-2

Tekstlesningen kan avsluttes med

Slik lyder Herrens ord.

8 Preken

Liturgen holder en kort preken knyttet til en av teksten(e) som er lest.

Prekenen kan avsluttes med lovprisningen:

L Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet til evighet.

9 Dåpssalme

Dåpssalmen kan eventuelt deles, slik at noen vers synges før og noen vers etter prekenen.

Her kan følge

III FORBØNN

10 Menighetens forbønn

Etter bønneleddene svarer menigheten med et kort menighetssvar.

L La oss takke og be:

Enten **A**

L Far i himmelen:

Takk for at du skapte oss,

og takk for at du skapte jorden vi bor på.

Takk for at du kjenner oss og elsker oss.

Hjelp oss til å ta vare på hverandre og på alt det du har skapt.

M Herre, hør vår bønn.

Kjære Jesus:

Du fant venner du kunne glede deg sammen med og gråte hos.

Takk for evnen vår til vennskap.

Hjelp oss å være til stede for hverandre.

La alle mennesker finne noen de kan stole på.

Du har vist oss at alle mennesker er like viktige og like verdifulle.

Vær hos alle som lider på grunn av uforstand eller ondskap.

Hjelp oss til å kjempe mot undertrykkelse og urett.

M Herre, hør vår bønn.

Gode Hellige Ånd:

Du viser oss veien vi skal gå.

Gi oss vilje og kraft til å gå den.

Gi oss visdom og styrke så vi kan stå sammen.

Du har kalt oss til å være din kirke.

Kom til oss med dine gaver

og hjelp oss til å være lys og salt i verden.

M Herre, hør vår bønn.

eller **B**

En annen egnet forbønn, gjerne lokalt utformet.

IV DÅP

11 Ordet om dåpen og troen

L La oss høre vår Herre Jesu Kristi ord om dåpen og troen:

ML / L Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.

Matt 28,18-20

Ved dåp av større barn, unge eller voksne kan Mark 10,13-16 eventuelt leses her.

12 Forsakelsen og troen

Ved dåp av barn:

L La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen, som vi døper våre barn til:

Ved dåp av eldre barn/ungdom/voksne:

L Vil du sammen med denne menigheten bekjenne forsakelsen og troen, som du døpes til?

Dåpskandidaten: Ja.

Her, og ved det "ja" som gis ved dåpen, kan dåpskandidaten om nødvendig gi bekreftelse på andre måter enn med verbalt språk.

Når både barn og eldre barn/ungdom/voksne døpes i samme gudstjeneste, rettes spørsmålet først til sistnevnte. Deretter sies: La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen, som vi døpes til.

A Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen.

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus,
Guds enbårne Sønn, vår Herre,
som ble unnfanget ved Den hellige ånd,
født av Jomfru Maria,
pint under Pontius Pilatus,
korsfestet, død og begravet,
fór ned til dødsriket,
stod opp fra de døde tredje dag,
fór opp til himmelen,
sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd,

skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den hellige ånd,
en hellig, allmenn kirke,
de helliges samfunn,
syndenes forlatelse,
legemets oppstandelse
og det evige liv. Amen.

13 Bønn ved døpefonten

Vannet helles i døpefonten.

Enten **A**

L Herre Jesus Kristus, takk for dåpens vann, som ved ditt ord er en nådens kilde. I dåpen frir du oss fra syndens og dødens lov og forener oss med deg i din seierrike død og oppstandelse. Gi *henne/ham/dem* som døpes, nytt liv ved din Hellige Ånd.

eller **B**

L Evige Gud, takk for at du tar imot oss i den hellige dåp. Ved dåpens vann renser du oss fra all synd og forener oss med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus. I troen på ditt ord og løfte ber vi: La den nye fødsel skje ved din skapende Ånd.

eller **C**

L Evige Gud, vi takker deg for frelsen i den hellige dåp, der du frir oss fra mørkets makt og gjør oss til lysets barn. Send din Ånd, så *hun/han/de* som døpes, reises opp fra dåpens vann til det nye livet med Jesus Kristus, vår Herre.

14 Dåpshandlingen

Mellom hver dåp kan det synges et vers fra en egnet salme.

Ved dåp av barn:

L Hva heter barnet?

Den som bærer barnet, sier barnets fornavn.

L Vil dere at NN skal døpes til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og oppdras til et liv i den kristne forsakelse og tro?

Den som bærer barnet, foreldre/foresatte og faddere svarer:

Ja.

Ved dåp av større barn, ungdom eller voksen:

L Hva heter du?

Den som skal døpes, svarer selv ved å nevne sitt fornavn.

L NN, vil du bli døpt til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og leve i den kristne tro?

Den som skal døpes, svarer: Ja

Bønnen før og etter korstegningen bes med en åpen håndflate vendt mot barnet/dåpskandidaten.

L Gud bevare din utgang og din inngang fra nå og til evig tid.

Jeg tegner deg med det hellige korsets tegn (✠) til vitnesbyrd om at du skal tilhøre den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og tro på ham.

L NN, etter vår Herre Jesus Kristi ord og befaling døper jeg deg til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

Mens dette sies, øser liturgen med hånden rikelig med vann over hodet til den som døpes, tre ganger.

Liturgen legger (eventuelt sammen med foreldre og faddere) hånden på den døptes hode og sier:

L Den allmektige Gud har nå gitt deg sin Hellige Ånd, gjort deg til sitt barn og tatt deg inn i sin troende menighet. Gud styrke deg med sin nåde til det evige liv. Fred være med deg.

Dåpsbarna/dåpskandidatene kan her presenteres med ordene:

Dette er NN, som er døpt inn i Kristi kirke og vår menighet.

eller

Dette er NN, vår søster/bror i Kristus.

15 Livet i dåpen

Når alle er døpt, kan en medliturg tenne et lys for hvert barn/hver dåpskandidat. Lysene plasseres i en lysholder og brenner til gudstjenesten er ferdig.

Når alle dåpslys er tent, sier liturgen:

L Jesus sier: ”Jeg er verdens lys.

Den som følger meg, skal ikke vandre i mørket, men ha livets lys.” Joh 8,12

Kjære menighet. Gjennom dåpen setter Gud oss inn i sin verdensvide kirke og gir oss del i Jesu kall og oppdrag. La oss stå sammen i vitnesbyrd og tjeneste, inntil dagen kommer da alt det skapte skal bli forløst ved vår frelser, Jesus Kristus.

Ved dåp av barn

L Vil foreldre og faddere reise seg.

Dere er vitner om at *NN/disse barna* er døpt med den kristne dåp. Sammen med vår menighet og hele kirken har dere fått del i et hellig ansvar: Å vise omsorg for *henne/ham/dem*, be for *henne/ham/dem/NN*, lære *henne/ham/dem* selv å be og hjelpe *henne/ham/dem* til å bruke Guds ord og delta i den hellige nattverd, så *hun/han/de* kan leve og vokse i den kristne tro.

Ved dåp av eldre barn, ungdom eller voksne

L Vi ber (foreldre og) faddere reise seg.

Dere er vitner om at *NN/disse* er døpt med den kristne dåp. Sammen med vår menighet og hele kirken har dere fått del i et hellig ansvar: Å vise omsorg for *henne/ham/dem*, be for *henne/ham/dem*, og hjelpe *henne/ham/dem* til å bruke Guds ord og delta i den hellige nattverd, så *hun/han/de* kan leve og vokse i den kristne tro.

Foreldre/foresatte og faddere setter seg.

16 Herrens bønn og lovprisning

Fadervår fremsies

L La oss sammen be den bønnen Jesus har lært oss:

A Vår Far i himmelen!

La navnet ditt helliges.

La riket ditt komme.

La viljen din skje på jorden slik som i himmelen.
Gi oss i dag vårt daglige brød,
og tilgi oss vår skyld,
slik også vi tilgir våre skyldnere.
Og la oss ikke komme i fristelse,
men frels oss fra det onde.
For riket er ditt og makten og æren i evighet.
Amen.

eller

A Fader vår, du som er i himmelen.
La ditt navn holdes hellig.
La ditt rike komme.
La din vilje skje på jorden
som i himmelen.
Gi oss i dag vårt daglige brød.
Forlat oss vår skyld,
som vi og forlater våre skyldnere.
Led oss ikke inn i fristelse,
men frels oss fra det onde.
For riket er ditt,
og makten og æren i evighet.
Amen.

L Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde. **1 Pet 1,3**

Dersom det feires nattverd i dåpsgudstjenesten, finner den sted her.

Her kan følge

17 Musikk

Her kan det fremføres egnet sang eller instrumentalmusikk ved deltakere i dåpsfølget eller andre.

V SENDELSE

18 Utgangssalme

Menigheten står under salmen og velsignelsen.

19 Velsignelsen

Velsignelsen leses eller synges.

Velsignelsen kan mottas ved at den enkelte gjør korsets tegn.

Innledning til velsignelsen kan være:

L / **ML** synger:

La oss prise Herren.

M Gud være lovet. Halleluja. Halleluja. Halleluja.

eller

L sier Ta imot velsignelsen.

L Herren velsigne deg og bevare deg.

Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig.

Herren løfte sitt ansikt mot deg og gi deg fred. ✠

Dersom velsignelsen messes, synger menigheten:

M Amen. Amen. Amen.

3 x 3 BØNNESLAG

20 Utsendelse

Dersom menigheten blir sittende under det etterfølgende postludiet, kan utsendelsesordene sies etter postludiet.

Enten

L Gå i fred.

eller

L Gå i fred. Tjen Herren med glede.

Eller et annet utsendelsesord som passer til dagens særpreg. Det kan eventuelt også formuleres egne utsendelsesord.

21 Postludium

Etter gudstjenesten kan kirkerommet være åpent en stund, med anledning til fotografering, eventuelt til lystenning og stille bønn.

*

Saksorientering

Bakgrunnen for ordningen Dåp i egen gudstjeneste

Det liturgiforslaget som legges frem her, bygger på ordningene *Barnedåp i egen dåpsgudstjeneste*, *Dåp av voksne i egen dåpsgudstjeneste* (i Gudstjenesteboken av 1992) og på den ordningen for dåp i hovedgudstjenesten som ble foreløpig vedtatt av Kirkemøtet 2010. Der arbeidet med dåpsordningen fra 2010 er ført videre, se sak KR 07/2011 Dåp i hovedgudstjenesten, er de formene som nå foreslås, ført inn også her. Denne ajourføringen må fullføres i forlengelsen av behandlingen av saken Dåp i hovedgudstjenesten.

Ser vi bakover, finner vi at alterb kene av 1889 og 1920 ikke hadde noen slik ordning. I disse to alterb kene finnes det fire ordninger som hører til d pskapitlet:

Barnedåp i kirken

Hjemmed p

Dette er i virkeligheten ikke en egen hjemmed psordning, men en forkortet ordning til n dd p: "Naar et Barn for Sygdoms eller Svagheds Skyld eller af anden gyldig Grund d bes hjemme i Huset."

Hjemmed ps

stadfestelse i kirken

Voksnes dåp

Kan foregå i eller utenfor "den almindelige Gudstjeneste".

Det er nærmeste man kommer en egen dåpsgudstjeneste, er en antydning i Alterbog 1889, som etter ledd 12 *Salme efter Prædikenen* har følgende tekst: "Derefter følger Barnedaab, hvor ikke denne Handling er eller efter Andragende fra Menigheden med vedkommende Biskops Samtykke bliver henlagt til en anden Tid. Daabshandlingen indledes og sluttet med passende Salmevers." Den tilsvarende bestemmelsen er i Alterbok 1920   finne mellom forbønnen og nattverden.

Egne ordninger for dåp av barn eller voksne i egen gudstjeneste kom også først med Gudstjenesteboken av 1992. I Ringpermen fra april 1988 var det bare én ordning til bruk *I høymesse eller annen gudstjeneste*. I Gudstjenestebok for Den norske kirke II hovedkapittel II D p finnes derimot hele 7 ordninger:

Barnedåp i høymesse eller i andre gudstjenester

Barnedåp i egen dåpsgudstjeneste

D p av voksne i høymesse eller i andre gudstjenester

D p av voksne i egen dåpsgudstjeneste

N dd p

Kort ordning for n dd p

Stadfestelse av n dd p

Her er det altså kommet en selvstendig dåpsgudstjeneste, som er skrevet ut i to fullstendige versjoner, en til barnedåp og en til dåp av voksne. I tillegg til de endringer som med nødvendighet gir seg i denne gudstjenestens innledning og avslutning (hovedavsnitt I og V), består den selvstendige dåpsgudstjenesten av to hovedavsnitt før dåpshandlingen, nemlig II Forkynnelse av Guds ord og III Menighetens forbønn. Hovedavsnitt IV Dåp, med sine ledd, er identisk med *Dåp i høymesse eller i andre gudstjenester*.

Som et ledd i gudstjenestereformen legges det nå også frem en ordning for dåpsgudstjeneste. Denne ordningen bygger på den dåpsliturgi som behandles for 2.gang i Kirkemøte i Sak 05/11. Endringer i sak 05/11 vil medfølge endringer i dåpsliturgien i ordning for dåpsgudstjeneste.

Viktige hensyn ved utarbeidelsen av egen dåpsgudstjeneste

Når en skal supplere dåp i hovedgudstjenesten med en ordning for egen dåpsgudstjeneste, er det noen forhold som det er viktig å ta hensyn til, for at resultatet skal bli godt:

- a) Det bør være en egen gudstjeneste til et eget *fastsatt tidspunkt*, ikke noe som skjer når noe annet er avsluttet, slik praksis ofte var i tiden før den nåværende gudstjenesteboken kom. Da vet de involverte nøyaktig når de skal møte frem. Dette tidspunktet kan være før eller etter hovedgudstjenesten. Særlig ved dåp av unge og voksne kan det gi god mening å legge dåpen før hovedgudstjenesten, slik at man eventuelt kan delta i hovedgudstjeneste og nattverd.
- b) Når familier og dåpsfølge kommer til dåp utenom høymessen/hovedgudstjenesten, må dåpshandlingen være satt inn i en *helhet*. Den må inngå i en gudstjeneste som fremstår som en helhet, selv om den ikke er en fullstendig høymesse.

De dramaturgiske overveielserne fra arbeidet med vigselsturgien er aktuelle også her. De to liturgiene – dåp i egen gudstjeneste og vigsel – har en vesentlig likhet i dette at det i begge tilfelle er en helt spesifikk grunn til at man oppsøker kirken, og dette fortettes i et bestemt punkt i det liturgiske forløp. Dette punktet vil for de deltakende fremstå som høydepunktet. I vigselsturgien er dette høydepunktet spørsmålet til brudeparet, deres svar og erklæringen om å være rette ektefolk. I dåpsliturgien er det selve dåpsøyeblikket med den etterfølgende erklæring (Den allmektige Gud har nå ...). I dagens situasjon inngår sannsynligvis også fremvisning av barnet og overgivelse av dåpslys i det som oppleves som ”selve saken”.

Dette tilsier at de gudstjenestelige elementene i ordningen – lesninger, preken og forbønn – bør komme først. Deretter følger selve dåpshandlingen. For å skape balanse mellom ”før” og ”etter” dåpshandlingen, ikke i tid og varighet, men i tyngde, er det lagt inn et fakultativt ledd i avslutningssekvensen, nemlig et musikkinnslag. Det kan få virkning som et meditativt hvilepunkt.

Involvering og deltakelse

En vellykket gudstjenesteopplevelse krever deltakelse. Det bør legges best mulig til rette for alles deltakelse, også ved å motivere og oppmuntre, både i dåpssamtalen og i selve gudstjenesten. I gudstjenesten kan det uttrykkes ved innledningen, der en kort sier noe om gudstjenesten som følger. Slik kan en ivareta den felles interesse av at dette blir en vakker opplevelse for alle som deltar.

Kommentarer til de enkelte ledd

I den følgende liturgiteksten er de bibelske innslagene justert i henhold til den bibeloversettelsen som nå er vedtatt av Det norske bibelselskap.

Innledende rubrikker

I Gudstjenestebokens (1992) ordning foreskrives det at ”Dåpsluen tas av før barnet bæres fram til døpefonten”. Dette er en praksis som ikke i noen særlig utstrekning synes å ha slått igjennom. Rubrikken er derfor fjernet.

Ledd 1-2 Preludium / Inngangssalme

I denne gudstjenesten vil det være gunstig å kunne velge ut fra den aktuelle situasjon om prosesjon og inngangssalme skal kombineres eller om de skal deles i to ledd.

Ledd 4 Samlingsbønn

Gudstjenesten bør starte med en samlingsbønn etter vanlig mønster. Den må ikke konkurrere med dåpshandlingens takkebønn. *Alternativ A* er hentet fra hovedgudstjenestens materiale. Det er gjort visse tilpasninger, hvorav den viktigste er å inkludere dåpsmotivet. *Alternativ B* er også hentet fra hovedgudstjenestens materiale. Dette er en av de korteste samlingsbønnene, som tar utgangspunkt i livets gave og dåpen. Den er derfor særlig godt egnet nettopp i denne gudstjenesten. *Alternativ C* er formet på grunnlag av kjente motiver fra Salme 84 og fra bønnematerialet i den gamle høymessen. Dåpsgudstjenestens særpreg legger særlig godt til rette for disse motivene. Det gjelder både kirken som *hjem* og *fugleungemotivet*. Vi bærer våre små til dåpen i Guds hus både i håp og bønn om og i visshet om *tryggheten* ved å plassere dem ”ved Guds alter”. Det har også vært fremhevet at denne teksten på en naturlig og god måte bringer inn et feminint perspektiv.

Ledd 5 Mottakelse til dåp

Dette er et av de stedene hvor KM 2010 ikke ble helt ferdig, men overlot saken til videre bearbeidelse, se sak KM 07/11. Den innledende setning ved dåp av barn har fremdeles to alternativer. Dette justeres etter behandlingen av oppfølgingen av sak KM 06/10.

Ledd 7-8 Skriftlesning / Preken

Disse leddene er ikke med i ordningen for Dåp i hovedgudstjenesten, men bidrar til å gjøre egen dåpsgudstjeneste til en helhetlig gudstjeneste. På dette punkt gir den foreslåtte ordningen mulighet til enten å utfolde dåpsmotivet gjennom en del av de tekstene som har vært fremme i dåpsliturgien, eller å knytte prekenen til en tekst fra denne søndagen i kirkeåret. Dette vil rimeligvis variere fra gang til gang. De særlige dåpstekstene gjengis i ordningen både for å slippe å måtte forholde seg til en egen bok, hvis en vil lese disse, og for å få med innledningene som sier noe om hvorfor de leses i denne sammenheng.

Ledd 9 Dâpssalme

Dâpssalmen kan eventuelt deles, slik at det blir en salme ogsâ før prekenen.

Mellom *Salme etter prekenen* og *Forbønn* er Kunngjøringer og Menighetens takkoffer tatt bort i forhold til Gudstjenestebokens ordning (1992). Det synes lite naturlig å ha disse leddene med i denne typen gudstjeneste.

Ledd 10 Menighetens forbønn

Forbønnsleddet er fakultativt. Dette leddet kan bidra til å åpne opp perspektivet i denne gudstjenesten og sette dåpshandlingen inn i en større sammenheng enn den nære og familiære, som den selvsagt ogsâ tilhører.

Ledd 11-15

Her følger ledd som er identiske med de som er vedtatt av KM 2010. Unntak er ledd 13 Bønn ved dâpefonten, se sak KM 07/11.

Ledd 16 Herrens bønn og lovprisning

Tiltalen til foreldre og faddere taler om å ”be for” og ”lære dem selv å be”. Det skaper derfor god sammenheng å fortsette med i fellesskap å be ”den bønningen Jesus selv har lært oss”. Fadervår har i dâpen dels vært oppfattet som *forbønn* for barnet, dels ogsâ som noe som har *velsignende* virkning. Men det har ogsâ vært oppfattet som den første overgivelse av de åndelige gaver den dâpte får del i gjennom sin dâp.

Etter Fadervår kommer lovprisningen fra 1 Pet 1,3, et ledd som ogsâ kan lyde i gravferdsliturgien. Det spennet som dermed skapes og omfatter hele livet, har ofte vært fokusert i vår gudstjenestetradisjon. For mange har denne sammenhengen stor betydning.

Ledd 17 Musikk

Som i ordningene *Vigsel* og *Gravferd* er det lagt inn et musikkledd. Dette er et av de stedene hvor det er mulig å involvere medlemmer av dâpsfølgene.

Ledd 20 Utsendelse

Forsamlingen eventuelt gå ut i prosesjon under postludiet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Vedtak om ny ordning for dåp i egen gudstjeneste har ingen økonomiske og administrative konsekvenser.

*